

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Esmaspäev, 25. november 2019 kell 19.00–22.30
Euroopa Parlament
STRASBOURG

Kandidaat Yann PADOVA kuulamine

1. Palun nimetage põhjused, miks soovite sellele ametikohale kandideerida ja miks peate end sobivaks kandidaadiks.

Olen karjääri jooksul saanud **andmekaitsest põhjaliku ja igakülgse ülevaate**, sest tegelen selle valdkonnaga juba **20 aastat**. Alustasin andmekaitseküsimuste käsitlemist seadusandja vaatenurgast Prantsusmaa Rahvuskogus, kus tegelesin direktiivi 95/46/EÜ ülevõtmisega siseriiklikku õigusse, samuti erinevate seaduseelnõude, sealhulgas seksuaalkurjategijate järelevalve alase andmebaasi koostamisega. Rahvusassamblee **rangelt erapooletu haldusametnikuna** õppisin tegema koostööd **eri poliitilisi suundi** esindavate parlamendiliikmetega ja pidama läbirääkimisi seadusandlike tekstide kompromisslahenduste üle. Neid ülesandeid täitsin uuesti koos Euroopa Komisjoni teenistustega, kui töötasime välja isikuandmete kaitse üldmääruse esimesi versioone. Minu **seadusandja nõustaja kogemus** näib mulle eriti asjakohane, arvestades Euroopa Andmekaitseinspektori rolli Euroopa Parlamendi ja nõukogu juures.

Seejärel töötasin Prantsusmaa andmekaitseasutuse (CNIL) peasekretärina ja viisin läbi selle asutuse põhjaliku reformi, et võtta arvesse direktiivi 95/46/EÜ ülevõtmisest tulenevaid uusi ja mitmekesiseid volitusi. **Muutsime asutuse töökorraldust ja menetlusi, tugevdasime täitmise tagamise ja kontrollivolitusi, töötasime välja kasutajatele mõeldud uusi teenuseid ja vahendeid** jne. Uute volituste selgitamiseks käivitasin laiaulatusliku teavituskampaania, sealhulgas Euroopa tasandil. Arvestades Euroopa Andmekaitseinspektorile antud uusi ülesandeid, näib mulle, et minu kogemused **muutuste juurutamise, juhtimise**, uute volituste rakendamise, **range eelarvehalduse** ning vahendite ja tõhusa **teavituspoliitika** kasutuselevõtu valdkonnas on Euroopa andmekaitseinspektori ametikohal edukaks hakkamasaamiseks hädavajalikud.

Energiaturgu reguleeriva komisjoni (CRE) volinikuna jälgisin energiavõrguettevõtjate andmehaldust käsitleva aruande koostamist. Võrguettevõtjate ülesanded muutuvad kiiresti seoses arukate võrkude kasutuselevõtu ja sellest tuleneva ulatusliku andmekogumisega. Tekivad uued võimalused, kuid samal ajal ka uued ohud, nagu küberkuritegevus. Ka sellega seoses tuleks Euroopa Andmekaitseinspektori institutsioonis kasuks minu kogemus uue, **strateegilise tähtsusega tööstussektorit** hõlmava õigusraamistiku loomisel, mis on **lõpptarbija huvides** ja suurendab **digitaalteenuste usaldusväarsust**.

ICO (Ühendkuningriigi teabevoliniku büroo) strateegilise nõustajana **tegelen nüüd reguleerimise ja innovatsiooni vahelise seose küsimustega**. Alates 2016. aastast oli minu ülesanne luua nn **katsemudel** ja toetada ICOT kogu protsessi vältel kuni mudeli käivitamiseni. Arvestades Euroopa ambitsioone tehisintellekti valdkonnas, peab arutelu avalikes huvides toimuva innovatsiooni üle toimuma Euroopa tasandil, eelkõige **Euroopa Parlamendis**. Minu varasem mõttetegevus selles valdkonnas ning õpetamistegevus ja akadeemilised publikatsioonid võimaldavad mul olla parlamendile kasulikuks nõuandjaks.

Praegu tegutsen ma advokaadina rahvusvahelises advokaadibüroos. Nõustan isikuandmete valdkonna ettevõtjaid innovaatiliste projektide väljatöötamisel ja juhtimisel. Andmekaitse problemaatika on muutumas üheks konkurentsivõime olulisemaks teguriks, mis võimaldab osal ettevõtetel teiste ees eeliseid saada. Ühtlasi on see suur riskitegur, arvestades isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud karistussummasid. Seetõttu on minu nõustamisülesanded täna veelgi strateegilisemad ja hõlmavad mitmeid jurisdiktsioone. **Ettevõtete probleemide ja toimimise** ning nende digitaaltehnoloogiale üleminekuga seotud piirangute ja eesmärkide **vahetu tundmine** on minu arvates Euroopa Andmekaitseinspektori ülesannete **nõuetekohaseks täitmiseks vajalik eeltingimus**.

Minu mitmekülgne karjäär tõendab, et oman oskusteadmisi mitmes valdkonnas ja strateegilist visiooni kõnealustes küsimustes, samuti seda, et olen rahvusvaheliselt avatud ja samas pragmaatiline. Lisaks annab mu senine karjäär tunnistust **minu võimest ehitada sildu**: eri **õigusdistsipliinide, õiguse ja tehnoloogia, õiguse ja majanduse, eri riikide õigussüsteemide, institutsioonide ja osalejate, sealhulgas poliitikute, mõnikord lahknevate huvide ja eri kultuuride vahel**. Minu karjäär näitab ka mu **pühendumist euroopaliku andmekaitsekäsituse kujundamisele** ning suutlikkust seda rahvusvahelisel tasandil kaitsta ja **edendada**. See pühendumus tuleneb ka minu isiklikust taustast – olen ema poolt Rootsi päritolu, mu isa on pärit Poola idaosast ning kannan Itaalia linna nime, kus mu esivanemad omal ajal varjupaiga leidsid.

Lõpetuseks tahaksin lisada, et **sõltumatus on minu tööelu keskmes**. See oli nii, kui otsustasin ühineda CNLi ja CREga, mis on sõltumatud asutused. Ja ka praegu, advokaadiametis, on sõltumatus minu eetiline kohustus. Kui ametinõuded kõrvale jätta, ilmneb sõltumatus ka minu tegudest: näiteks võib tuua minu akadeemilised **artiklid** õiguse kohta olla unustatud, mille mõte on sarnane Euroopa Kohtu otsusega (C-507/17), või minu hiljutise **taotluse Euroopa Kohtule** seoses riigi järelevalvega (C-511/18). Sõltumatusel on palju eeldusi. See peab hõlmama **dialoogi kõigi sidusrühmadega**, sest vastasel juhul pääseb sõltumatuse asemel mõjule ligipääsmatu ja enesekeskne mõtteviis. Euroopa Andmekaitseinspektor vajab aga sellist paljude eeldustega, kuid samas **konstruktiivset, avatud ja jõulist** sõltumatuse käsitust, mida ma sooviksin selle asutuse ja **teie huvides** ellu viia.

2. Palun kirjeldage, millisena näete Teie juhitava Euroopa Andmekaitseinspektori institutsiooni tulevikku, millised võivad olla eesseisvad väljakutsed ja mis on Teie arvates selle sõltumatu asutuse prioriteedid.

Arvestades **tehisintellekti**, iseõppivate algoritmide ja asjade interneti kiiret arengut, seisab Euroopa silmitsi **enneolematute eetiliste probleemidega**. Kui andmete maht kahekordistub iga 24 kuu järel, siis kuidas saame reguleerida algoritme, mis muudavad end ise ja kipuvad oma loojate kontrolli alt väljuma? Kuidas saame tagada meie igapäevaelus võimust võtvate vahendite läbipaistvuse ja arusaadavuse? Kuidas tagame nende vahendite objektiivsuse ja mõõdame nende erapoolikust? Kuidas neid vahendeid parandada, kui ilmneb, et nad on

diskrimineerivad? Need probleemid on seda olulisemad, et **Euroopa jääb kahe regulatiivse mudeli vahele**: ühelt poolt Ameerika Ühendriikide mudel, kus puuduvad andmeid käsitlevad horisontaalsed föderaalõigusaktid ja kus kohtunik või isegi valdkonna reguleeriv asutus sekkub tagantjärele, ning teiselt poolt Hiina mudel, kus riik on andmetele juurdepääsu ülimalt tsentraliseerinud.

Sellises **andmete geopoliitikas** ja kujunevas digimaailmas **peab Euroopa end kehtestama** uue olulise osalejana. Komisjon on teatanud oma kavatsusest esitada 100 päeva jooksul tehisintellekti käsitlev ettepanek. Euroopal **on oma ambitsioonide saavutamiseks piisavalt vahendeid**, sest tal on juba olemas tugev õigusraamistik, millele see uus määrus **rajada**: see on **isikuandmete kaitse üldmäärus**. Selles on sätestatud asjakohased põhimõtted, nagu aruandekohustus, läbipaistvus ja üksikisiku õigus sellele, et tema suhtes ei tehta üksnes andmete automatiseeritud töötlemisele toetuvat otsust. Isikuandmete kaitse üldmäärusele tuginedes saab ja peab **Euroopa saavutama tehisintellekti eetilise kasutamise, mis on vastutustundlik ning toob kasu inimestele ja ühiskonnale tervikuna**. Tehisintellekti käsitleva **euroopaliku ja inimkeskse lähenemisviisi väljatöötamisel on Euroopa Andmekaitseinspektoril** tähtis roll nõustajana ning pragmaatiliste ja uuenduslike **ettepanekute** tegijana **Euroopa Parlamendile, mis on sobiv koht**, kus seda Euroopa lähenemisviisi **demokraatlikult** kujundada. Sisu osas võiksime kaaluda riskipõhist lähenemisviisi, mis võiks rajaneda katsetamisõigusel, tõhustatud sertifitseerimis-, korrigeerimis- ja läbipaistvusmehhanismidel või isegi kasutatud andmete ja algoritmide jälgitavusel (nn andmepass). See on esimene suur ülesanne, millega tuleb tegeleda ka **rahvusvahelisel tasandil**, ning Euroopa Andmekaitseinspektor peab olema selle **euroopaliku suuna eestkõneleja**.

Euroopa Andmekaitseinspektori teine strateegiline väljakutse tuleneb **andmete väärtuse kasvust ning andmepõhise majanduse keerukusest ja skaleeritavusest**. Väärtusahela mõistmine ning **esilekerkivate suundumuste** ja uute osalejate **kindlakstegemine** on eeltingimus selleks, et andmekaitseinspektor saaks anda asjakohast, **paindlikku ja ennetavat** nõu ning mitte üksnes tagantjärele tegutseda. Selleks **peab** Euroopa Andmekaitseinspektor **tõhustama operatiivkoostööd konkurentsi** eest vastutavate Euroopa ametiasutustega ja **riiklike andmekaitseasutustega** ning arendama partnerlusi **majanduse, küberturvalisuse ja tehnoloogia kasutamise sotsioloogia** teaduskeskustega. Kuid eelkõige peab Euroopa Andmekaitseinspektor siiski suurendama oma **tulevikutehnoloogiate** analüüsi ja sekkumise alast suutlikkust, **mitmekesistades oma töötajate profiili, mis omakorda tugevdab andmekaitseinspektori büroo sõltumatust**.

Mul on olemas **tulevikutehnoloogiate analüüsi suutlikkuse kujundamise kogemus**, sest Prantsusmaa andmekaitseasutuses asutasin ma **ekspertiisilabori**, mis oli Euroopas üks esimesi omataolisi. Selleks suurendasin ma kuue aasta jooksul inseneride osakaalu töötajate seas 3%-lt 10%-le. Andmekaitse ei saa enam toimida andmesilodes. Selleks et anda **parlamendile, nõukogule ja komisjonile asjakohast, ennetavat ja mitut valdkonda hõlmavat nõu, peab Euroopa Andmekaitseinspektor olema avatum ja uue strateegilise projekti nimel jõud ühendama**. Luban selle projekti **juhtimisele kaasa aidata**, konsulteerides **sidusrühmadega** kuue kuu jooksul pärast ametisse asumist, sest **sõltumatus ei tähenda enesekesksust**.

Kolmas probleemküsimus on seotud andmete jagamise ja edastamisega riikide vahel, sealhulgas ELi väliste riikidega kuritegevuse vastu võitlemise eesmärgil. **Euroopa Liidu Kohus ja Euroopa Parlament on vastu võtnud kindlad seisukohad**, millele Euroopa Andmekaitseinspektor saab nii oma nõuande- kui ka järelevalveülesannete täitmisel tugineda (vt 3. küsimus).

Veel üks Euroopa Andmekaitseinspektori ülesanne tuleneb tema rollist ELi institutsioonide **järelevalvajana**. Euroopa Andmekaitseinspektor peab olema **prognoositav, õiglane ja usaldusväärne** järelevalve teostaja. Selleks peab ta ka edaspidi edendama ELi institutsioonide nõuetele vastavust, toetama neid **kogemuste omandamise protsessis**, pakkudes neile näiteks **uusi aruandlusvahendeid**, nagu allhanke näidislepingud, või enesehindamise vahendeid, temaatilisi **praktilisi juhendeid** ning põhjalikke koolitusi küberturvalisuse valdkonnas. Euroopa Andmekaitseinspektor peab samuti suurendama **omaenese suutlikkust teha kohapealseid kontrole** ja **eripädevust** nõudvaid dokumendikontrole. Tean seda hästi, sest moodustasin Prantsusmaa andmekaitseasutuse **järelevalveteenistuse**. Euroopa andmekaitseinspektor **peab ka avaldama oma iga-aastase järelevalveprogrammi ja andma aru selle täitmise kohta**, eelkõige **Euroopa Parlamendile**. See on tähtis institutsiooni **usaldusväärse** jaoks nii ELis kui ka sellest väljaspool.

Nendele väljakutsetele vastamiseks **vajab Euroopa Andmekaitseinspektor täielikku toetust Euroopa Parlamendilt**, et saada juurde vahendeid, mis on tema ees seisvaid ülesandeid ja probleemküsimusi silmas pidades endiselt ebapiisavad.

3. Kuidas kavatsete täita Euroopa Andmekaitseinspektorile seadusega pandud ülesannet teha justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste üle järelevalvet ning mida arvate isikuandmete vahetamisest justiits- ja siseküsimustega tegelevate asutuste poolt ja eelkõige isikuandmete kolmandatesse riikidesse edastamise järelevalvest?

Selleks et teha tõhusat järelevalvet Euroopa õiguskaitse- ja politseiasutuste andmetöötlustoimingute üle, on soovitatav **tunda kriminaalõigussüsteemi**, kohtuasutuste ja kuritegevuse vastu võitlemise eest vastutavate teenistuste toimimist. Sellega seoses näib mulle eriti asjakohane minu kogemus Prantsusmaa Rahvuskogu õiguskomisjonis ja Prantsusmaa andmekaitseasutuses.

Õiguskomisjonis vastutasin kriminaalõiguse, vanglate ameti eelarve järelevalve ja isikuandmete kaitset käsitleva õiguse eest. Sellega seoses tegelesin seitse aastat kõigi kriminaalõigusaktidega, sealhulgas osalesin raskete seksuaalkurjategijate andmebaasi ja järelevalvekorra (FIJ AIS) loomisel.

Prantsusmaa andmekaitseasutus oli pikka aega üks Euroopa ainsaid andmekaitseasutusi, kellel oli politsei- ja kohtuandmebaaside üle eelneva ja tagantjärele kontrolli pädevus. Seetõttu korraldasin peasekretärina 2008. ja 2009. aastal pädevate riigiprokuröride kontrolli all oleva **kohtupolitsei andmebaasi (STIC) esimese üldise kontrollimise**. Selle kontrolli ajal sisaldas STIC andmeid 36 miljoni inimese kohta. Kontroll kestis rohkem kui aasta, selle käigus tehti 19 kohapealset kontrollimist, saadeti küsimustikud 34 kohtule, kus käsitletakse 50% Prantsusmaa kuriteoasjadest, ning viidi läbi tehnilisi küsitlusi turvameetmete ja ühenduste jälgitavuse kohta. Tol ajal oli üksikisikute juurdepääs politsei andmetöötlusele üksnes kaudne, st Prantsusmaa andmekaitseasutus teostas seda õigust seda taotlenud isiku nimel, nii nagu on võimalik teha ka Euroopa Andmekaitseinspektoril määruse 2018/1725 artikli 84 alusel. See **ainulaadne kontrollikogemus ja kaudse juurdepääsu õiguse teostamise kogemus** (Prantsusmaa andmekaitseasutusele esitati ligi 4000 taotlust aastas) tuleb mulle Euroopa andmekaitseinspektori ametikohal eriti kasuks.

Euroopa andmekaitseinspektor toimib **keerukas õigusraamistikus**, mis tema järgmise ametiaja jooksul muutub. Vaatamata määruse (EL) 2018/1725 vastuvõtmisele ja selle määruse IX peatükile on Euroopa Andmekaitseinspektori volitused eri juhtudel erinevad, sest need

põhinevad mitmel eriõigusaktil. See kehtib Europoli, Eurojusti või Euroopa Prokuratuuri operatiivsete andmetööstustoimingute puhul. Euroopa Andmekaitseinspektori volitused ei ole alati samad, kuna ta ei saa määrata haldustrahve ega nõuda rahvusvaheliste andmevoogude peatamist või hoiatada Euroopa Prokuratuuri. Samuti ei saa ta erinevalt Europolist keelata isikuandmete töötlemist Eurojustis ja Euroopa Prokuratuuris.

Praegu kehtivad õigussüsteemid võimaldavad siiski **Euroopa Andmekaitseinspektoril teha nende asutuste üle ranget järelevalvet, mis on vältimatult vajalik, arvestades** selliste andmete **töötlemisega seotud riske** ja teatavate infosüsteemide **koostalitlusvõime väljavaateid**. Andmete edastamisel, eelkõige kolmandatele riikidele, on riskid kõige suuremad ja kontroll tuleb läbi viia võimalikult rangelt. Kuna komisjon ei ole direktiivi 2016/680 kohaldades vastu võtnud vastu kaitse piisavuse otsust, on Euroopa Andmekaitseinspektori roll otsustava tähtsusega.

Selline järelevalve on juba olemas liidu ja kolmandate riikide vahel Europoli poolt andmete edastamiseks sõlmitud lepingute puhul ning see peab samasuguse rangusega jätkuma. Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuri puhul peab andmekaitseinspektor kasutama talle antud järelevalvevolitusi, et tagada **andmete edastamine kooskõlas asjaomastes määrustes sätestatud normide ja Euroopa Kohtu nõuetega**. Oht, et edastatud andmeid kasutatakse kolmandates riikides muudel eesmärkidel, on reaalne, mistõttu peab järelevalve olema range.

Selleks et **vältida** järelevalvesüsteemide **killustumist** ja seega üksikisikute andmekaitse taseme nõrgenemist selles tundlikus valdkonnas, on määruse (EL) 2018/1725 artiklis 98 ette nähtud läbivaatamisklausel (hiljemalt 30. aprillil 2022). Selles klauslis kutsutakse komisjoni üles asjaomaseid õigusakte läbi vaatama, et tagada nende vastavus direktiivile 2016/680 ja teha kindlaks võimalikud lahknevused, mis on põhjustanud õigusliku killustatuse. Euroopa Andmekaitseinspektoril on sellega seoses otsustav roll tagasiside andmisel ning komisjoni, nõukogu ja parlamendi nõustamisel.

Sellega seoses näib mulle **oluline, et Euroopa Andmekaitseinspektor**: i) kavandaks alates 2020. aasta algusest **mitmeaastase järelevalveprogrammi**, mis on esitatud tema aastaprogrammis (vt vastust küsimusele 2); ii) suurendaks **pädevust** ja kasutada olevaid vahendid kohapealsete kontrollide tegemiseks; iii) töötaks välja üksikasjaliku **koordineerimise riiklike andmekaitseasutustega**, pidades silmas nende asutuste töödeldavate andmete kombineeritud laadi; iv) **annaks** selgemalt ja üksikasjalikumalt **aru** oma järelevalvekohustustest ning v) töötaks koostöös nende asutuste töörühmadega välja spetsiaalsed vastavuse tagamise ja **tugivahendid**.